

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU (W JĘZYKU POLSKIM)

Temat pracy badawczej: *Upraszczenie i elektronizacja procedury administracyjnej*

Głównym celem projektu jest stworzenie rozwiązań, które pozwolą na uproszczenie i skrócenie procedury administracyjnej w Polsce, a także w wybranych państwach Europy Środkowej (wchodzący w skład tzw. państw Grupy Wyszehradzkiej). Przedstawione propozycje będą zgodne z aktualnymi przepisami oraz krajowymi i międzynarodowymi standardami. Procedura administracyjna stosowana przez podmioty administracji publicznej ma istotne znaczenie z punktu widzenia ochrony uprawnień procesowych jednostki. Zarówno dla osób prawnych, jak i osób fizycznych istotne jest stworzenie takich rozwiązań proceduralnych, aby proces administracyjny był tak prosty i przejrzysty, jak to możliwe. Dla realizacji tego zamierzenia analizie zostaną poddane aktualnie obowiązujące w polskim systemie prawnym oraz wybranych państw środkowoeuropejskich (Węgier, Słowacji i Czech) środki procesowe o charakterze upraszczającym – w kontekście efektywności i szybkości przebiegu postępowania administracyjnego. Badania będą zmierzały do ich oceny oraz próby modernizacji do poziomu aktualnych standardów i oczekiwań społecznych. Ponadto przedstawione zostaną autorskie rozwiązania, które będą miały na celu uzupełnienie dotychczas funkcjonujących środków procesowych, a także wyodrębnienie nowych, samodzielnych instytucji procesowych. Realizowane działania będą uwzględniać dotychczasowy dorobek orzecznicy Trybunału Konstytucyjnego, sądów administracyjnych, a także przedstawicieli doktryny, jak i regulacje obowiązujące w analizowanych państwach europejskich.

Problematyka upraszczania i elektronizacji postępowania administracyjnego, która zawiera się w pojęciu tzw. „dobrej administracji” przekłada się na poziom zaufania do państwa. Należy podkreślić, że analizowane zagadnienie należy aktualnie do jednego z bardziej palących problemów społecznych. Bezpośrednią tego przyczyną jest brak jej rozwiązania na płaszczyźnie normatywnej w sposób kompleksowy. Dotychczasowe działania legislacyjne prawodawcy miały charakter wpadkowy, w związku z narastającym oczekiwaniem społecznym. Podjęcie próby wypracowania rozwiązań, które w sposób kompleksowy zabezpiecząby uprawnienia procesowe różnych grupy społecznych, w tym w szczególności wspierały osoby fizyczne nieposiadające wiedzy prawniczej oraz osoby prowadzące jednoosobowe działalności gospodarcze, stanowi urzeczywistnienie zasady demokratycznego państwa prawnego, wyrażonego w Konstytucji RP.

Analiza zagadnienia upraszczania i elektronizacji postępowania administracyjnego wymaga, aby prowadzone badania miały charakter nie tylko prawno-porównawczy, ale również interdyscyplinarny, bowiem swoją tematyką obejmą szereg gałęzi prawa począwszy od prawa administracyjnego i konstytucyjnego, poprzez legislację, skończywszy na teorii i socjologii prawa. Będą one istotne nie tylko z punktu widzenia orzecznictwa organów administracji publicznej i sądów administracyjnych, ale również z punktu widzenia obywateli, których dotyczyć będą (bądź potencjalnie będą mogły dotyczyć) zaproponowane rozwiązania legislacyjne.

Uzasadnienie dla planowanych badań jest doniosłość podejmowanej problematyki zarówno dla działalności administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości oraz realizacji praw i wolności obywateli. Dowodem tego są orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka odnoszące się do problematyki przewlekłości polskiego postępowania administracyjnego.

Badania będą odbywać się w oparciu o metody formalnoprawne, prawno-porównawcze, empiryczne oraz badań socjologicznych. Badania empiryczne polegać będą na analizie aktualnie funkcjonujących rozwiązań upraszczających procedurę administracyjną. Jako materiał badawczy posłużą aktualne i archiwalne zasoby podmiotów publicznych (organów administracji publicznej, sądów administracyjnych czy archiwów państwowych), a także przeprowadzone w trakcie projektu badania ankietowe.

Efekty przeprowadzonych badań mogą okazać się istotne dla krajowego prawodawcy (a także dla prawodawców innych państw o podobnym systemie prawnym) i stanowić punkt odniesienia do dalszych dyskusji oraz rozważań w zakresie prawidłowego kierunku rozwoju procesu upraszczania oraz elektronizacji postępowania.